

ELŐSZÓ

A *TOP 2500 francia–magyar szótár* egyesíti a szótárak és a társalgási könyvek nyújtotta előnyöket. A francia nyelv 2500 olyan alapvető szavát tartalmazza, amelyek segítségével a nyelvhasználó könnyen elboldogulhat a mindennapi életben. A szótárban az alapszókincs szavai, fordulatai mellett helyet kaptak – többnyire a példamondatokban – a francia kultúrát, életmódot felidéző ikonikus szavak, fogalmak, személyek (pl. *macaron, carte bleue* 'bankkártya, hitelkártya', *réveillon* 'karácsonyeste, karácsonyesti vacsora', *Napoléon*), valamint a mindennapi életünket meghatározó újabb keletkezésű vagy divatos elemek is (pl. *coronavirus* 'koronavírus', *vaccination* 'vakcináció, oltakozás', *antivax* 'oltásellenes', *site internet* 'internetes honlap', *réseau* 'hálózat' > 'térerő' {mobiltelefon-hálózatban}, *infox* 'álhír, fake news', *ringard* 'divatjamúlt, silány'). A válogatás fájó kényszerével járt, hogy egyébként nagyon gyakori, de a magyar használó számára könnyen felismerhető, megérthető, főleg latin eredetű francia szavak nem kerülhettek be a gyűjtemény címszavai közé, mert szétfeszítették volna annak megadott kereteit. Csak a „C” betűből válogatva íme néhány ilyen közismert szó: *complex, complication, compliqué, concentration, conclusion, concurrence* stb.

A *TOP 2500 francia–magyar szótár* minden egyes francia címszónak megadja helyes kiejtését, főnevek esetében azok nemét, rendhagyó többes számát, továbbá magyar megfelelőjét. A kiadvány a francia címszavak jelentését egy-egy találó francia példamondattal, tipikus helyzetmondattal és azok hű magyar fordításával világítja meg, továbbá esetenként szócikközi információs ablak keretében kiegészítő nyelvtani és lexikai érdekességekkel is szolgál. Minderről bővebben lásd alább: **ÚTMUTÓ A SZÓTÁR HASZNÁLATÁHOZ**.

A *TOP 2500 francia–magyar szótár* ezáltal tehát a legfontosabb francia szavak és jelentéseik elsajátításának, valamint helyes használatának hatékony és nélkülözhetetlen segédeszköze. Hasznos lehet mindazoknak, akik most kezdenek megismerkedni a francia nyelvvel, de azoknak is, akik korábbi – mára már kissé elhalványult – franciatudásukat kívánják fölfrissíteni.

ÚTMUTÓ A SZÓTÁR HASZNÁLATÁHOZ

A *TOP 2500 francia–magyar szótár* nem törekedhet arra, hogy a szavak bemutatása mellett a francia nyelv esetenként bonyolultabb nyelvtani kérdéseit is tárgyalja. Ennek ellenére a szavak mondatbeli szerepén túl sok egyéb ismeret is meríthető a példamondatokból, például az igék ragozására, a magyarral megegyező vagy attól eltérő vonzataira, a rendhagyó többes számú főnevek és melléknevek alakjára és még sok más nyelvtani érdekességre vonatkozólag. Mindezekről részletesebb információkat találhatnak az érdeklődő olvasók BÁRDOSI VILMOS és KARAKAI IMRE *A francia nyelv lexikona* című művében.

A szótár szerkezete klasszikus szótárfüzetéhez hasonlít, amelynek bal oldali oszlopában a francia szavakra vonatkozó információk jelennek meg, míg jobb oldali oszlopa a magyar megfelelőikkel kapcsolatos adatokat tartalmazza. A szócikkek szerkezete a következő:

A címszavak

A betűrendben felsorolt francia **címszavak** vastag betűtípussal jelennek meg. A gyakori szókapcsolatok (pl. à **la maison** 'otthon', **avoir raison** 'igaza van') szintén címszóként szerepelnek, és ennek megfelelően a szerkezet első betűjénél keresendők.

Ha a címszónak helyesírási változata van, mindkét alakváltozatot megadtuk egymástól pontosvesszővel elválasztva (a kiejtés jelölésében is így jártunk el): **clé; clef** [klé; klé] 'kulcs', **évènement; évènement** [évenmã] 'esemény'.

A címszavak többségének egy jelentése van. Azonban más nyelvekhez hasonlóan a francia is számos többjelentésű szót használ. Ilyenkor vagy csak az adott szó leggyakoribbnak, legfontosabbnak ítélt jelentése szerepel a *TOP 2500 francia–magyar szótárban*, vagy – külön címszóként kezelve a jelentéseket – felső indexben megadott sorszámokkal különböztettük meg a szó második, esetleg harmadik fontos jelentését: **gagner**¹ 'győz, nyer', **gagner**² 'keres' {pénzt}; **espace**¹ 'tér', **espace**² 'úr, világűr'. Az alapige visszaható alakját is így különböztettük meg: **rendre**¹ 'visszaad', **rendre**² (**se**) 'megadja magát'. Ha azonban az ige önálló címszót alkotó szókapcsolatban szerepel, akkor azt már nem indexeltük, hanem külön egyésként kezeltük: **rendre visite** (à) 'meglátogat'.

A két különböző szófajhoz tartozó, alakilag azonos szavakat (pl. főnév – melléknév vagy ige – főnév) szintén felső indexszel különböztettük meg egymástól. Sorrendjüket tekintve előbb a főnév, utána a melléknév szerepel (pl. **calme**¹ h fn 'nyugalom' – **calme**² 'nyugodt', **contraire**¹ <de qqch.> h fn 'ellenkezője (vminek)' – **contraire**² 'ellentétes'), illetve előbb az ige, utána a főnév következik (pl. **rire**¹ 'nevet' – **rire**² h fn 'nevetés' – **devoir**¹ 'kell' – **devoir**² <qqch. à qqn> 'tartozik (vkinek vmivel)' – **devoir**³ h fn 'házi feladat').

Esetenként egy-egy azonos jelentésű szó (pl. **burger, hamburger**) címszóként két helyen is előfordulhat, de csak az egyiknél lesz kifejtve. A bizalmas beszédstílusban gyakori, rövidebb **burger** [börgör] alakváltozat például a „B” betű alatt is megtalálható utalással, kifejtve azonban a **hamburger** címszónál szerepel. Az utalás az alábbi formában jelenik meg: **burger** [börgör] h fn → **hamburger**. Egyes alapvető „nyelvtani” szavaknál (névelők, névmások) hasonló volt az eljárás: **les** → **le, la, l', les; toi** → **tu**.

A vonzatos francia igék és magyar megfelelőik esetében azok kötelező vonzatait rövidítésekkel csúcsos zárójelek között adtuk meg: **reprocher** <qqch. à qqn> 'szemére hány (vkinek vmit)'. Az egyszerű tárgyesetet nem jelöltük külön.

A visszaható igék a franciában a *se, s'* visszaható névmással használatosak (pl. *se laver* 'mosakodik', *s'endormir* 'elalszik'). Ezek az igék azonban a francia szótárírási gyakorlatnak megfelelően mindig az alapige (**laver, endormir**) betűrendjében szerepelnek az alábbi formában: **laver (se), endormir (s')**. Szótárunk is így járt el, de a kiejtési információban már a természetes sorrend olvasható: [szö lávé], [szãdormír].

A melléknevek esetében didaktikai okokból mindig megadtuk azok teljes hímnemű és nőnemű alakját egymástól vesszővel elválasztva, még akkor is, ha azok alakilag megegyeznek: **agité, agitée** 'nyugtalan', **dangereux, dangereuse** 'veszélyes', **ivre, ivre** 'részeg'. A kiejtés átírásában hasonlóképpen jártunk el: [ãzsité, ázsité], [dãzsró, dãzsróz], [ívr, ívr].

A címszavak részletesebb leírásával szolgáló nagyobb szótárakkal ellentétben gyűjteményünkben nem tüntettük fel a címszavak stílusminősítését (pl. bizalmas, választékos). Erre vonatkozólag a magyar megfelelők és a példamondatok szövegkörnyezete elégséges információt adnak.

A francia címszavak magyar megfelelői

Szótárunk a francia címszavakhoz általában azok leggyakoribb és egyértelmű magyar megfelelőjét adja meg: **honte** 'szégyen', **inviter** 'meghív', **peigner (se)** 'fésülködik', **maigre**, **maigre** 'sovány'. Ettől az alapelvtől az alábbi esetekben térünk el:

- ha jelentésértelmezésre volt szükség, amit kapcsos zárójelek között adtunk meg: **deuxième, deuxième** 'második {ha több is van valamiből}', **second, seconde** 'második {ha csak kettő van valamiből}', **gagner** 'keres {pénzt}';
- ha a magyar alapigének némileg módosult jelentésváltozata is van, akkor annak ige-kötős alakját is feltüntettük mellette. Ebben az esetben a jelentéseket gyakran két példamondattal is illusztráltuk: **compter** 'számol, megszámol' ⇨ **Je compte** jusqu'à trois. 'Háromig **számolok**.' ⇨ Après le vote **on compte** les voix. 'A szavazás után **megszámolják** a szavazatokat.';
- ha olyan francia „nyelvtani” címszavakról van szó, mint például az előljárószó (à, de), ahol egy-egy ilyen elem többféleképpen is fordítható: à '-ba, -be, -ban, -ben, -nak, -nek, -kor' ⇨ Je vais à Paris. 'Párizs**ba** megyek.' ⇨ Je vis à Paris. 'Párizs**ban** élek.' ⇨ Je n'ai rien dit à personne. 'Senk**inek** nem mondtam semmit.' ⇨ Je dîne à 7 heures du soir. 'Este hét**kor** vacsorázom.' | de '-ból, -ből; -tól, -től' ⇨ Noé sort de sa chambre. 'Noé kijön a szobájá**ból**.' ⇨ J'ai reçu une lettre de mon ami. 'Kaptam egy levelet a barátom**tól**.';
- ha a francia címszónak két azonos töről fakadó, jelentésében is nagyon szorosan összekapcsolódó magyar megfelelője van: **voyageur** 'utas, utazó' ⇨ Les **voyageurs** pour Paris sont priés de se rendre à l'information. 'Kérjük Párizsba induló **utasaikat**, hogy fájradjanak az információhoz.' ⇨ Marco Polo était un célèbre **voyageur**. 'Marco Polo híres **utazó** volt.';
- ha a francia címszónak lehet egy magyar és egy többnyire latin eredetű megfelelője, amelyek más-más kontextusban használatosak: **pratique**² [prátiik] 'gyakorlati, praktikus' ⇨ Zoé n'a aucun sens **pratique**. 'Zoének nincs semmi **gyakorlati** érzeke.' ⇨ Cet outil est très **pratique**. 'Nagyon **praktikus** ez a szerszám.';
- ha – amint azt már fentebb a **rendre**¹ 'visszaad', **rendre**² (**se**) 'megadja magát' példakon bemutatuk – egy francia címszónak több gyakori jelentése és így értelem szerűen más és más magyar megfelelője van, akkor külön címszóként kezelve, felső indexben megadott sorszámokkal különböztettük meg azokat.

A címszavak kiejtése

A francia címszót annak szögletes zárójelben megadott kiejtése követi. A kiejtés jelzésére a szótárak általában a Nemzetközi Fonetikai Szövetség (Association Phonétique Internationale) által megalkotott nemzetközi fonetikai ábécé (Alphabet Phonétique International, rövidítve APhl) jeleit használják. Mivel azonban e jelek egy része a nagyközönség körében kevésbé ismert, szótárunkban nem ezt a rendszert használtuk, hanem a magyar ábécé betűivel adtuk meg a francia szavak egyszerűsített kiejtését: **mer** [mer], **mé**tro [métró]. Ez az esetek túlnyomó többségében kielégítő megoldást nyújt, ugyanakkor, a francia hangrendszer sajátosságaiából fakadóan szükségszerűen csak megközelítőleg mutatja a helyes kiejtést az alábbi pontokon.

A magánhangzók

- A francia magánhangzók – az ékezetektől függetlenül – a magyarhoz képest mindig rövidebben ejtendők. Az APhI által használt átírásban a hangnyújtás jelzésére használt kettőspontot az egyszerűség kedvéért szótárunkban nem alkalmaztuk.
- Az *e* betű a szó végén nem hangzik. Szavak, szólamok belsejében ún. „bizonytalan vagy sorvadó *ö* hangként” jelentkezik és mindig hangzik, ha kiesése három mássalhangzó találkozását vonná maga után: *appartement* [ápárt**ö**mä] ‘lakás’. Rendszerint nem hangzik azonban (de kimondása – főleg a lassabb beszédritmusból – ebben az esetben sem számít hibának!), ha kiesése esetén is csak legfeljebb két mássalhangzó kerül egymás mellé: *promenade* [prom**(ö)**nád] ‘séta’. E szabályt „a három mássalhangzó szabályának” szokták nevezni. Szótárunkban ezt az általában nem hangzó *ö* hangot az átírásban zárójelbe tettük.
- Nyílt és zárt magánhangzók
 - Ha az *o* és az *ö* a szó utolsó ejtett hangja, akkor a magyar *ó* és *ő* ejtéséhez hasonló, ezért ezekkel a betűkkel jeleztük őket az átírásban, de azoknál rövidebb: **vélo** [véló] ‘bicaj’, **feu** [fő] ‘tűz’. Nem szó végi helyzetben viszont a magyarnál nyitottabb szájjal ejtett hangok: **corps** [kor] ‘test’, **cœur** [kör] ‘szív’.
 - A francia nyílt és zárt *e* (**mère** [mer] ‘anya’ – **thé** [té] ‘tea’) magánhangzó megkülönböztetéséhez a magyar *e/é* betűpárt használtuk (vö. *meg* – *még*), mert azok viszonylag megfelelően vissza tudják adni a két francia hang közti különbséget.
- A francia veláris (mély) és palatális (magas) *a* hangok közti különbségtétel (vö. **pâte** ‘tészta’ – **patte** ‘mancs’) erősen eltűnőben van a köznyelvben, ahol egységesen egyre inkább csak a magyar *á* hangnak megfelelő kiejtést használják. Ennek megfelelően szótárunk szintén csak ez utóbbi változatot alkalmazta az átírásban: **âge** [ázs] ‘kor; életkor’, **château** [sátó] ‘kastély; vár’, **appartement** [ápártömä] ‘lakás’, **papa** [pápá] ‘papa’.

A félhangzók

- A francia félhangzók a magyarban hiányzó hangok. Az *i*, *o* és *u* félhangzónak számítanak, ha más magánhangzó mellett állnak, és azzal egyetlen, szétbonthatatlan hangot alkotnak. Ebben a helyzetben
 - az *i* ejtése [j]: **dernier** [dernjé] ‘utolsó’, **réveil** [révej] ‘ébredés’,
 - az *o* ejtése az [o] és az [u] közötti hang, amit az átírásban azonban *o* betűvel jeleztünk: **loi** [loá] ‘törvény’, **mois** [moá] ‘hónap’.
 - az *u* ejtése nagyon rövid [ü]: **fruit** [früi] ‘gyümölcs’, **nuit** [nüi] ‘éjszaka’.

Az orrhangok

- A francia kiejtésre nagyon jellemző orrhangok úgy hangzanak, mintha orrunkat befogva próbálnánk az alábbi hangkapcsolatokat kiejteni. Ezek jelzésére az adott magánhangzó fölé írt speciális hullámjelet, ún. tildét használtunk:
 - *an*: **gant** [gã] ‘kesztyű’, **pendant** [pãdã] ‘közben’,
 - *on*: **garçon** [gárszõ] ‘fiú’, **compétition** [kõpétiszjõ] ‘verseny’,
 - *en*: **jardin** [zsárdẽ] ‘kert’, **faim** [fẽ] ‘éhség’,
 - *ön*: **un** [õ] ‘egy’ (hímnemben), **brun** [brõ] ‘barna’ (hímnemben), **quelqu’un** [kelkõ] ‘valaki’. Megjegyezzük, hogy az *õ* orrhanggal való ejtés ma már a franciák nagy többsége által nem is használatos, helyette az *ẽ* orrhangot ejtik. Szótárunkban mi is csak néhány, a francia szótárak tanúsága szerint ma még többnyire *õ* orrhanggal

ejtett szó esetében alkalmaztuk ezt a megkülönböztetést (pl. *brun, commun, emprunter, lundi, quelqu'un, un*).

A mássalhangzók

- Noha számos gyakori kivétel van (pl. **lac** [lák] 'tó', **bref** [bref] 'rövid', **bus** [büsz] 'busz'), a szó végi mássalhangzók általában nem hangzanak: **lit** [li] 'ágy'.
- A *h* betűt nem ejtik: **honte** [õt] 'szégyen'. Kétfajta *h*-t különböztetünk meg, az ún. néma (franciául *muet*) *h*-t (*l'homme* [lom] 'ember') és az ún. „hehezetes” (franciául *aspiré*) *h*-t (la **Hongrie** [lá õgri] 'Magyarország'). A néma *h*-val kezdődő szó előtti szóban hangkivetés (*élision*) keletkezik (azaz a *l'homme* példában kiesik a *le* névelő *e* betűje) és a hangkötés (franciául *liaison*) is megvalósul (*les hommes* [lézom] 'az emberek'). A „hehezetes” *h*-val kezdődő szavak előtt tilos a hangkivetés és a hangkötés is: la **Hongrie** [lá õgri] 'Magyarország', **les Hongrois** [lé õgroá] 'a magyarok'. A *h* betűs címszavak kiejtésének jelölésében szótárunkban ilyenkor csillaggal (*) hívtuk fel a figyelmet erre: **Hongrie** [*õgri] n fn 'Magyarország', **honte** [*õt] n fn 'szégyen'.
- A kettőzött mássalhangzókat röviden ejtik: **belle** [bel] 'szép' (nőnemben).

A hangkötés

Egyes francia szavak szó végi néma mássalhangzóját kiejtjük, ha szorosan kapcsolódnak az utánuk következő, magánhangzóval vagy néma *h*-val kezdődő szóhoz: *les enfants* [lézãfã] 'a gyerekek', *nous allons* [nuzãlõ] 'megyünk'. A jelenség neve hangkötés (*liaison*). Ilyenkor a két szót szünet nélkül, egy szuszra kell kiejteni. Ebben az esetben az érintett két szót a kiejtési javaslatban egybeírtuk.

Hangsúly

A magyar és a francia beszéd között talán a hang súlyozásban van a legnagyobb különbség. A külön-külön ejtett, magukban álló magyar szavak esetében az első szótag a hangsúlyos, míg a franciában az utolsó: **szep**tember – **sept**embre. A mondatokat tagoló szakaszokon, ún. szólamokon belül általában csak egy szótagon van hangsúly (a szólamot úgy ejtjük, mintha egy szó lenne): a magyarban tehát a hangsúly a szakasz első szavának első szótagjára kerül, a franciában pedig a szakasz utolsó szavának utolsó ejtett szótagjára.

A francia kiejtés további általános és egyedi szabályairól, a nemzetközi fonetikai ábécé jeleiről részletes információk olvashatók BÁRDOSI VILMOS és KARAKAI IMRE *A francia nyelv lexikona* című művének alábbi szócikkeiben: „Bizonytalan õ hang”, „Fonetikai átírás”, „Fonetikai jellemzők”, „Kiejtési nehézségek”.

Nyelvtani információk a címszavakról

A kiejtésjelölés után kapcsos zárójelben a címszavakat érintő nyelvtani információkat találja a használó:

- A főnevek nemét illetően, a *h* rövidítés a hímnemű *le*, az *n* rövidítés pedig a nőnemű *la* névelőre utal: **crayon** [krejõ] h fn 'ceruza', **musique** [müzik] n fn 'zene', **acteur, actrice** [áktõr, áktrisz] h/n fn 'színész, színésznő'.
 - A hímnemben és nőnemben azonos alakú francia főnevek – többnyire foglalkozásnevek – esetében értelemszerűen csak egy alakot tüntettünk fel: **secrétaire** [szökreter] h/n fn. A magyar megfelelőknél ilyenkor a **titkár, titkárnő** megoldást alkalmaztuk.

- Az egyéb szófajokat (ige, melléknév, névmás stb.) külön nem jelöltük. A Függelék 2. pontja azonban részletesebb információkkal szolgál a francia igékről, igeragozási módokról.
- A főnevek és melléknevek rendhagyó többes számú alakjait és azok kiejtését a következőképpen jelöltük: **amical, amicale** [ámikál, ámikál] {h tsz: **amicaux** [ámikó]}, **animal** h fn {tsz: **animaux** [ánimó]}, **madame** [mádám] n fn {tsz: **mesdames** [médám]}.
- A névmások hangsúlyos alakjait így kezeltük: **il, elle** [il, el] {hangsúlyos alakjai: **lui** [lúi], **elle** [el]}.
- A külön figyelmet igénylő kiejtési nehézségeket is itt tüntettük fel: **vingt** [vẽ] {önállóan vagy mássalhangzóval kezdődő szó előtt kiejtése [vẽ], magánhangzóval vagy néma „h”-val kezdődő szó előtt pedig [vẽt]}.

A példamondatok

Szótárunk a francia címszavak jelentését egy-egy ⇨ jellel bevezetett, találó francia példamondattal, tipikus helyzetmondattal kívánja megvilágítani, amelyben a francia címszót – akárcsak a példamondat magyar fordításában annak megfelelőjét – vastag dőlt betűtípussal emeltük ki: **douleur** [dulör] n fn 'fájdalom' ⇨ Ce médicament a calmé ma **douleur**. 'Ez a gyógyszer csillapította a **fájdalmamat**.' Minden francia címszóhoz egy példamondat, illetve annak magyar fordítása tartozik. Kivételt képez ez alól,

- ha a címszó magyar megfelelője többjelentésű: **huile** [üil] n fn 'olaj' ⇨ Je prépare la salade avec de la **huile** d'olive. 'Olíva**olajjal** készítem a salátát.' ⇨ Mets de la **huile** dans le moteur de la voiture. 'Tegyé**l olajat** a kocs motorjába!' | **maintenir** [mẽt(ö)nír] 'fenntart' ⇨ Ce sont les Casques bleus de l'ONU qui **maintiennent** la paix dans ce pays. 'Az ENSZ kéksisakos katonái **tartják fenn** a békét ebben az országban.' ⇨ **Je maintiens** que Noé ment. '**Fenntartom**, hogy Noé hazudik.';
- ha a francia címszónak két azonos töről fakadó, jelentésében is nagyon szorosan összekapcsolódó magyar megfelelője van: **voyageur** 'utas, utazó' ⇨ Les **voyageurs** pour Paris sont priés de se rendre à l'information. 'Kérjük Párizsba induló **utasainkat**, hogy fájradjanak az információhoz.' ⇨ Marco Polo était un célèbre **voyageur**. 'Marco Polo híres **utazó** volt.'

Egyes példamondatok a címszóhoz kapcsolódó továbbképzett szavakat is tartalmaznak, amelyek ugyanabba a szócsaládba tartozó további elemeket mutatnak be, lehetőséget biztosítva ezáltal a szótár használójának szókincse bővítésére. Ezeket a továbbképzett alakokat dőlt betűtípussal jeleztük a példamondatokban. Pl.: **facile, facile** [fászil, fászil] 'könnyű' ⇨ Ce ne sera pas **facile** pour toi de nager deux kilomètres. Moi, je le ferai **facilement**. 'Nem lesz neked **könnyű** két kilométert úszni. Én **könnyen** megcsinálom.'

A szócikközi kiegészítő nyelvtani-lexikai információs ablakok

Ezek a kiegészítő információs ablakok egy-egy adott szócikkhez (pl. **docteur, toujours**) kapcsolódva további hasznos és érdekes nyelvtani, lexikai vagy országismereti tudásanyagot szolgáltatnak.

DOCTEUR

1. A hímnemű *docteur* szó férfira és nőre egyaránt használható. A nőnemű *doctresse* alak eltűnében van, ugyanakkor a kanadai (québeci) francia mintájára megjelent a *docteure* változat.
2. Ha valakire azt akarjuk mondani, hogy orvos, ajánlatosabb az *il/elle est docteur* helyett az *il/elle est médecin* formulát használni. Ugyanígy: *je vais chez le docteur* helyett *je vais chez le médecin* 'orvoshoz megyek'. – Ha azonban megnevezzük az orvost is, akihez megyünk, azt a *docteur* szóval tesszük: *J'ai rendez-vous chez le docteur Dubois*. 'Dubois doktorhoz jelentkeztem be.'
3. Szintén a *médecin* szót kell használni, ha pontosítjuk az orvos funkcióját: *médecin généraliste* 'általános orvos, háziorvos', *médecin traitant* 'kezelőorvos', *médecin de famille* 'családorvos'.
4. Az orvosok megszólítása *docteur* (*monsieur, madame, mademoiselle* nélkül!): *Bonjour, docteur!* 'Jó napot, doktor úr!'. A franciában a *docteur*-t írásban sem rövidítjük: *le docteur Dubois* 'dr. Dubois'.
5. Lásd még: **MÉDECIN**.

TOUJOURS

1. A 'mindig' jelentésű *toujours* határozószó összetett igeidők használata esetén általában a segédige és a főige között áll: *Cela m'a toujours gêné*. 'Ez engem mindig zavart.' Rendszerint az igés szerkezetekbe is beékelődik: *En Afrique, il fait toujours chaud*. 'Afrikában mindig meleg van.'
2. Figyelem! A *toujours pas* jelentése 'még mindig nem', a *pas toujours*-é pedig 'nem mindig': *Jean ne fume toujours pas*. 'Jean még mindig nem dohányzik.' | *Jean ne fume pas toujours*. 'Jean nem mindig dohányzik.'

FELHASZNÁLT RÖVIDÍTÉSEK, JELEK

h fn	hímnemű főnév
h tsz fn	hímnemű, csak többes számban használatos főnév
h/n fn	hímnemű és nőnemű főnév
n fn	nőnemű főnév
n tsz fn	nőnemű, csak többes számban használatos főnév
qqch.	quelque chose 'valami'
qqn	quelqu'un 'valaki'
tsz	többes szám
vhova	valahova
vki	valaki
vmi	valami
vö.	vesd össze
[...]	kiejtés jelölése
{ }	nyelvtani, használati megjegyzés jelzése

- / változatok elválasztása a példamondatokban (pl. Le médecin **m’a défendu** de boire de l’alcool. / Le médecin **m’a défendu** l’alcool.
 ✧ Az orvos **megtiltotta nekem**, hogy alkoholt igyak. / Az orvos **eltiltott** az alkoholtól.)
- utalás: lásd ott
- ✧ példamondatok bevezetése
- * a „hehezetes h” hang jelölése a francia kiejtésben
- | példamondatokat választ el az információs ablakokban

FELHASZNÁLT MŰVEK

- BÁRDOSI VILMOS. *Francia–magyar kisszótár*. Akadémiai Kiadó. Budapest. 2006.
- BÁRDOSI VILMOS – KARAKAI IMRE. *A francia nyelv lexikona*. 3. bővített, javított kiadás. Corvina Kiadó. Budapest. 2017³.
- BÁRDOSI VILMOS – SZABÓ DÁVID. *Francia-magyar kéziszótár*. Akadémiai Kiadó. Budapest. 2007.
- Dictionnaire du français* (sous la direction de Josette Rey-Debove). Le Robert – Clé International. Paris. 1999.
- GOUGENHEIM, GEORGES. *Dictionnaire fondamental de la langue française*. Didier. Paris. 1958.
- JUILLAND, ALPHONSE – BRODIN, DOROTHY – DAVIDOVITCH, CATHERINE. *Frequency Dictionary of French Words*. Mouton. The Hague / Paris. 1970.
- Larousse en ligne*. <https://www.larousse.fr>
- Le Petit Larousse illustré 2019*. Larousse. Paris. 2018.
- Le Petit Robert de la langue française*. Le Robert. Paris. 2017.
- Le Robert Dico en ligne*. <https://dictionnaire.lerobert.com>